II ÜLERIIGILINE ÜHISKONNAÕPETUSE OLÜMPIAAD 2011
PÕHIKOOL (180p)
Tähelepanu vastajad – õigeid vastusevariante võib olla mitu!

1. Ühiskonna struktuur (49p)

1.Valige alljärgnevast loetelust ühiskonnaelu valdkonnad. (5p)

1) demokraatia
2) majandus
3) diplomaatia
4) poliitika
5) moraal

2. Mis järgnevast loetelust kuuluvad moraali valdkonda? (4p)

1) määrused
2) traditsioonid
3) eeskirjad
4) tõekspidamised

3. Kuidas nimetatakse ühiskonnaelu valdkonda, milles toimub kaupade ja teenuste tootmine ja pakkumine ja müük? (4p)

1) poliitika
2) kultuur
3) majandus
4) sotsiaalabi

4. Millised järgnevatest asutustest kuuluvad majanduse valdkonda? (4p)

1) Kanal 2
2) AS Selver
3) Muinsuskaitseamet
4) Päästeamet

5. Millised järgnevad organisatsioonid või asutused kuuluvad tulundussektorisse? (4p)

1) Cityclub OÜ
2) Angervaks AS
3) Kuressaare Haigla SA
4) Rein Rebane FIE

6. Valige alljärgnevast loetelust erasektori ühendused. (4p)

1) Hugo Treffneri Gümnaasium
2) OÜ Tibuke
3) Eesti Koolipsühholoogide Ühing
4) AS Regio

7. Avaliku sektori moodustavad**:** (3p)

1) kõik eraomanduses olevad ettevõtted
2) kõik mittepoliitilised ja mittetulunduslikud organisatsioonid
3) kõik riigi- ja omavalitsusasutused

8. Valige alljärgnevast loetelust avaliku sektori asutused. (5p)
1) Haridus- ja Teadusministeerium
2) Tartu Majaomanike Ühing
3) Tarbijakaitseamet
4) Jõgeva Maavalitsus
5) MTÜ Tartu Tarbijanõustamis- ja Infokeskus

9. Millised tegevused kuuluvad eraelu valdkonda? (4p)
1) usuorganisatsiooni kuulumine
2) koolikohustuse täitmine
3) liikluseeskirjade järgimine
4) elukoha valik

10. Millist ühiskonnaelu valdkonda on kirjeldatud – ühiskonna osa, mis hõlmab mittepoliitilisi kodanikuorganisatsioone ja –ühendusi? (4p)
1) poliitika
2) mittetulundussektor
3) tulundussektor
4) kodanikuühiskond

11. Millised järgnevatest on kodanikuühiskonda kuuluvad ühendused? (4p)
1) sihtasutused
2) aktsiaseltsid
3) äriühingud
4) seltsingud

12. Millist ühiskonnaelu valdkonda iseloomustavad järgmised mõisted: valitsemine, erakonnad, seadused, võim, ressursid. (4p)
1) majandus
2) moraal
3) poliitika
4) õigus

2. Eesti poliitiline maastik (erakonnad, survegrupid, kodanikualgatus) (89p)

1. Mitu erakonda on praegu Eestis. (4p)
1) 6
2) 12
3) 18
4) 24

2. Millised erakonnad tegutsevad Eestis? (4p)
1) Rahvuslik Koonderakond
2) Vene Erakond
3) Eesti Kristlikud Demokraadid

4) Eesti Rahvapartei

3. Milline on vanim tegutsev Erakond Eestis? (4p)

1) Eesti Reformierakond

2) Isamaa ja Res Publica Liit
3) Eestimaa Rahvaliit

4) Eesti Keskerakond

4. Mis on erakonna tegevuse peamine eesmärk? (3p)
1) ühendada sarnase maailmavaate ja lähedaste huvidega inimesi
2) haarata võimu
3) valimiste kaudu saada võimule, et oma taotlusi ellu viia

5. Milline erakonda kuulumise tingimus on kõige täpsem: (3p)
1) erakonna liikmeks võib olla 18-aastane teovõimeline Eesti kodanik
2) erakonna liikmeks võib olla vähemalt 18 aastane teovõimeline Eesti või Euroopa Liidu kodanik, kes elab püsivalt Eestis
3) erakonna liikmeks võib olla 18 aastane teovõimeline Eesti või Euroopa Liidu kodanik, kes elab püsivalt Eestis

6. Kes neist võib kuuluda erakonda: (5p)
1) minister
2) kohtunik
3) kooli direktor
4) Ringhäälingunõukogu esimees
5) Kaitseväe tegevteenistuses olev isik

7. Milline erakond ei oma kohti Riigikogus? (4p)
1) Eesti Reformierakond
2) Erakond Eestimaa Rohelised
3) Eestimaa Ühendatud Rahvapartei
4) Eestimaa Rahvaliit

8. Millisel parlamendis esindatud erakonnal puudub oma fraktsioon? (4p)

1) Eesti Reformierakond
2) Erakond Eestimaa Rohelised
3) Isamaa ja Res Publica Liit
4) Eestimaa Rahvaliit

9. Millisel parteil on kõige suurem esindatus praeguses Riigikogu koosseisus? (3p)

1) Eesti Keskerakond

2) Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

3) Eesti Reformierakond

10. Milline on väikseima liikmeskonnaga erakond, mis omab esindatust Riigikogus? (4p)

1) Eestimaa Rahvaliit
2) Erakond Eestimaa Rohelised
3) Sotsiaaldemokraatlik Erakond
4) Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

11. Millised erakonnad kuuluvad rahvusvahelisse Liberaalsesse Internatsionaali? (4p)
1) Eesti Keskerakond
2) Eestimaa Rahvaliit
3) Eesti Reformierakond
4) Erakond Eestimaa Rohelised

12. Millised järgnevatest erakondadest on esindatud Europarlamendis? (4p)
1) Eestimaa Rahvaliit
2) Eesti Reformierakond
3) Erakond Eestimaa Rohelised
4) Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

13. Millised põhimõtted iseloomustavad vasakpoolseid parteisid? (5p)

1) vabadus, konkurents ja õigus valikule igas eluvaldkonnas
2) peamine vastutus inimese heaolu eest lasub riigil
3) sotsiaalne võrdsus, lõhed inimeste sissetulekutes pole eriti suured
4) „Igaüks on oma õnne sepp“
5) kõrgema sissetulekuga inimesed peavad maksma suuremaid makse

14. Millised põhimõtted iseloomustavad parempoolseid parteisid? (5p)

1) vabadus, konkurents ja õigus valikule igas eluvaldkonnas
2) peamine vastutus inimese heaolu eest lasub riigil
3) sotsiaalne võrdsus, lõhed inimeste sissetulekutes ei tohi olla eriti suured
4) „Igaüks on oma õnne sepp“
5) progressiivne tulumaks

15. Milliste Eesti erakondade sümboolikas on põhivärvideks kollane-sinine kombinatsioon? (4p)
1) Eesti Keskerakond
2) Eestimaa Rahvaliit
3) Eesti Reformierakond
4) Sotsiaaldemokraatlik Erakond

16. Kes loetelus esindatud isikutest ei ole erakonna juhid? (5p)

1) Mart Laar
2) Andrus Blok
3) Jaak Aaviksoo
4) Villu Reiljan

5) Sven Mikser

17. Erakonnale pole lubatud: (3p)

1) struktuuriüksusena luua sõjaväeliselt korraldatud või sõjaväelisi harjutusi harrastavaid ühinguid
2) oma liikmete ja toetajaskonna poliitiliste huvide väljendamine
3) tegevus, mis on suunatud Eesti põhiseadusliku korra või territoriaalse terviklikkuse vägivaldsele muutmisele

18. Milline järgmistest tunnustest iseloomustab survegruppi? (3p)
1) eesmärgiks on mõjutada poliitikuid
2) haarab poliitika kõiki valdkondi
3) kindel liikmeskond ja organisatsioon põhikirjaga

19. Millised loetelus esitatutest ei ole survegrupid? (4p)
1) ametiühingud
2) korteriühistud
3) loomakaitsjate selts
4) õigusbürood

20. Millised järgmistest tegevustest on näited kodanikualgatusest? (5p)
1) koristustalgud
2) Riigikogu valimistel osalemine
3) tuumajäätmete veo vastased protestid
4) kodututele rõivaste kogumine
5) erakonna sümboolikaga pastapliiatsite jagamine

21. Milliseid järgnevatest tegevustest võivad survegrupid kasutada oma eesmärkide saavutamiseks? (4p)
1) streik
2) õunamahla degusteerimise korraldamine kaupluses
3) poliitikute loopimine tomatitega
4) artikkel ajakirjanduses

22. Milliste erakondade sümboolika on esitatud? Kirjuta number vastava erakonna nime juurde. (5p)

1.

2.

3.

Eesti Keskerakond	
Eestimaa Rahvaliit	
Eesti Reformierakond	
Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	
Erakond Eestimaa Rohelised	

6) E-riik (42p)

1. Mida on võimalik teha osalusveebis osale.ee-s? (4p)
   1) esitada valitsusele ideid ja ettepanekuid
   2) hääletada seaduseelnõude vastuvõtmise poolt
   3) liituda mittetulundusühinguga
   4) koguda allkirju oma idee toetuseks

2. Kuidas on võimalik kasutada e-maksuameti teenuseid? (4p)
   1) EV kodaniku passi abil
   2) Mobiil-ID-ga
   3) ID-kaardiga
   4) Internetipanga vahendusel

3. Mis on x-tee? (4p)
   1) infosüsteemide turvameetmete süsteem
   2) riigi infosüsteemide arenduskeskus
   3) infosüsteemide andmevahetuskiht
   4) infosüsteemide haldussüsteem

4. SAIS on teenus, mille abil saad esitada sisseastumisavalduse elektrooniliselt Interneti teel: (4p)
   1) kutsekooli
   2) gümnaasiumisse
   3) rakenduskõrgkooli
   4) Tartu Ülikooli

5. Valimisseaduse alusel saab hääletada Riigikogu e-valimistel: (3p)
   1) Internetipanga kaudu
   2) ID-kaardiga
   3) x-tee kaudu

6. E-hääletamise põhimõtted on: (4p)
   1) elektroonilise ülehääletamise võimalus e-hääletamise perioodil
   2) tavahääletamise ülimuslikkus valimispäeval
   3) e-hääletamise ajaline piiratus 10.-4.päevani enne valimispäeva
   4) e-hääletamise ajaline piiratus 10.-1.päevani enne valimispäeva

7. Valige loetelust avalikud e-teenused. (5p)

1) e-maksuamet
2) e-hääletamine
3) Elioni E-teenindus
4) e-kool
5) Kõu internet

8. Igapäevane kohustuslik isikut tõendav dokument Eesti on: (3p)
1) Eesti kodaniku pass
2) ID-kaart
3) Juhiluba

9. Kellel peab olema ID-kaart? (3p)
1) ainult teovõimelistel vähemalt 18-aastastel Eesti Vabariigi kodanikel
2) kõigil vähemalt 15-aastastel Eesti kodanikel ja alalistel elanikel
3) kõigil, kes on sündinud Eestis

10. Mida ei saa teha ID-kaardi abil? (4p)
1) anda digiallkirja
2) siseneda riigi või firmade veebiteenustesse
3) reisida SRÜ riikidesse
4) reisida Euroopa Liidus

11. Millised turvareeglid on toodud loetelust kehtivad ID-kaardi kasutamisel? (4p)
1) ID-kaardi abil antav digitaalallkiri on võrdne omakäelise allkirjaga ja sellega kaasneb vastutus
2) Võimalusel muuda oma PIN1-, PIN2- ja PUK- koodid kohe pärast kaardi kätte saamist
3) Ära kanna kaarti endaga alati kaasas
4) Kindlasti teavita oma ID-kaardi koodidest vanemaid